

Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane

2023/0264(BUD)

30.8.2023

MNENJE

Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane

za Odbor za proračun

o predlogu splošnega proračuna Evropske unije za proračunsko leto 2024 – vsi oddelki
(2023/0264(BUD))

Pripravljavec mnenja: Pascal Canfin

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane poziva Odbor za proračun kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. poudarja, da proračun Unije za leto 2024 prihaja v ključnem trenutku, tako v smislu uresničevanja strateških ciljev Unije, kot je izvajanje evropskega zelenega dogovora, in geopolitično, med rusko vojaško agresijo v Ukrajini, kot tudi ob koncu devetega zakonodajnega obdobja Evropskega parlamenta in Komisije.
2. poudarja, da se je Unija kljub okoliščinam brez primere, namreč neizzvani in neupravičeni ruski vojaški agresiji proti Ukrajini, pandemiji covida-19 in naravnim nesrečam, odzvala odločno in hitro ter kot eno od ključnih orodij uporabila proračun Unije;
3. poudarja, da so podnebne spremembe in izguba biotske raznovrstnosti največja kombinirana grožnja dolgoročni varnosti Unije, vključno s prehransko varnostjo, in le še povečujejo inflacijske pritiske; poudarja, da bo pospešitev zelenega prehoda okrepila dolgoročno strateško avtonomijo, gospodarsko varnost in odpornost Unije ter povečala blaginjo njenih državljanov;
4. poudarja, da je pomembno vključiti prilagoditev podnebnim spremembam v vse ustrezne politike in programe, ki jih financira Unija, da bi omogočili hiter odziv na izredne razmere, kot so nedavne poplave, požari, pandemije in drugi nepredvideni dogodki; poudarja, da je pomembno še naprej ustrezno financirati mehanizem Unije na področju civilne zaščite, da se bo lahko Unija odzvala na takšne izredne razmere; poudarja, da je treba izboljšati pripravljenost na podnebne katastrofe, v ta namen pa povečati zmogljivosti za prilagajanje podnebnim spremembam in uvesti ukrepe za prilagajanje podnebnim spremembam na ravni Unije, kar vključuje stresni test ključnih infrastruktur evropskega pomena s scenarijem globalnega segrevanja za 1,5 do 4 stopinje, da bi zmanjšali ranljivost za vplive podnebnih šokov; poudarja, da je treba priznati, da so programi Unije pomembni za naložbe in podporo pri preprečevanju zdravstvenih kriz in povečevanju odpornosti Unije;
5. opozarja, da bi moral mehanizem za okrevanje in odpornost prispevati k vključevanju biotske raznovrstnosti in podnebnih ukrepov v politike Unije, da bi olajšali pravični prehod, financirali okrevanje po pandemiji ter posodobili zdravstvene sisteme in povečali njihovo pripravljenost; poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo popolno izvedbo načrta REPowerEU, da bi spodbudili uvedbo obnovljivih virov energije in tehnologij ter pospešili zeleni prehod in končali odvisnost od ruskih fosilnih goriv;
6. poudarja, da je treba načelo, da se ne škoduje bistveno, v skladu s predlogom Komisije za spremembo finančne uredbe prek izvrševanja proračuna vključiti v vse dejavnosti Unije, in sicer v skladu z zavezo Unije k trajnostnemu financiranju in zelenemu prehodu;
7. poudarja, da imajo okoljski in podnebni izzivi čezmejno naravo in da je potreben usklajen pristop; opozarja, da je nujno treba obnoviti naravni kapital Ukrajine, in poudarja, da sta proračun Unije za leto 2024 in večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 ključna za

ohranitev vodilne vloge Unije na področju podnebja in njene verodostojnosti pri mednarodnih partnerjih;

8. poudarja, da bi moral proračun Unije za leto 2024 ohraniti zeleni prehod kot eno svojih glavnih prednostnih nalog in biti usklajen z ambicijami Unije, da postane podnebno nevtralna najpozneje do leta 2050, pa tudi z mednarodnimi obveznostmi Unije, zlasti Pariškim in Kunmin-montrealskim sporazumom, ter znatno prispevati k izvajanju evropskega zelenega dogovora in osmega okoljskega akcijskega programa;
9. ponovno poziva k postopnemu opuščanju škodljivih subvencij in k usklajenosti vseh skladov in programov Unije; vztraja, da projekti in programi, ki niso skladni s ciljem omejevanja globalnega segrevanja na manj kot 1,5°C oziroma s ciljem ustavitve in preobrata trenda izgubljanja biotske raznovrstnosti, ne bi smeli biti upravičeni do podpore iz proračuna Unije;
10. poudarja, da so potrebna nadaljnja prizadevanja za doseganje ciljev vključevanja podnebnih ukrepov in biotske raznovrstnosti, določenih v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 16. decembra 2020, v proračun Unije in odhodke Instrumenta Evropske unije za okrevanje, ter poziva k večjim prizadevanjem v proračunu Unije za leto 2024, da bi dosegli to raven porabe; obžaluje, da Komisija še ni objavila metodologije za predhodno označevanje odhodkov, ki prispevajo k ustavitvi in preobratu trenda izgubljanja biotske raznovrstnosti; poudarja, da si je treba v okviru proračuna Unije za leto 2024 še naprej prizadevati, da bi uresničili cilje porabe za biotsko raznovrstnost, določene za leti 2026 in 2027; poudarja, da vrzel v financiranju biotske raznovrstnosti v obdobju 2021–2030 znaša približno 18,69 milijarde EUR na leto¹ in bi jo bilo treba čim prej odpraviti; poziva Komisijo, naj skrbno upošteva ugotovitve iz posebnega poročila Evropskega računskega sodišča št. 9/2022 o porabi za podnebne ukrepe v proračunu EU za obdobje 2014–2020, pa tudi revizijo smotrnosti iz novembra 2022;
11. je seznanjen z oceno Komisije na podlagi predhodne metodologije, da bo skupno financiranje podnebnih ukrepov v proračunu Unije doseglo 58.134 milijonov EUR, kar je 31,9 %; z zanimanjem pričakuje, da bo Komisija leta 2023 predstavila metodologijo za spremljanje podnebnih odhodkov glede na učinek (učinek CO₂), ki bo dopolnila metodologijo glede na namene (z uporabo podnebnih koeficientov Unije); poziva k nadaljnjim prizadevanjem, da bi razlikovali med blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje, kot je določeno v medinstitucionalnem sporazumu;
12. poudarja, da je treba uskladiti financiranje podnebnih ukrepov in biotske raznovrstnosti, ter poziva Komisijo, naj ob predstavitvi predloga proračuna za vsak program objavi zneske in deleže odhodkov, ki bodo prispevali k obema ciljema;
13. pozdravlja, da je Komisija v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 dodatno izpopolnila metodologijo za spremljanje porabe v zvezi z enakostjo spolov, ki upošteva oblikovanje politik in dodeljevanje sredstev ter zlasti bolj razčlenjeno naknadno oceno učinka na enakost spolov in poročanje o količinah; poziva Komisijo, naj celovito oceni učinek na enakost spolov in omogoči, da bodo na voljo vsi ustrezni

¹ <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/793eb6ec-dbd6-11ec-a534-01aa75ed71a1/language-sl/format-PDF/source-258471562>

podatki za sledenje;

14. pozdravlja dogovor, ki sta ga sozakonodajalca dosegla o pomembnem deležu dosjejev svežnja „Pripravljeni na 55“; poziva Komisijo in države članice, naj ohranijo in izkoristijo zagon ter dosežke za popolno izvajanje svežnja; pozdravlja pregled farmacevtske zakonodaje Unije; opozarja, da mora Unija poiskati rešitev za pomanjkanje zdravil in ozka grla v dobavni verigi; opozarja, da so zdravstveni sistemi Unije zaradi pandemije preobremenjeni; poziva k povečanju javnih naložb, da bi zadostili obstoječim zdravstvenim potrebam v Uniji in razvili antibiotike naslednje generacije;
15. poudarja, kako pomembno je, da proračun Unije še naprej podpira agencije Unije, katerih vloga se zaradi izrednih razmer povečuje; opozarja, da je treba agencijam Unije, ki so v pristojnosti Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane (EEA, ECHA, EMA, ECDC in EFSA), zagotoviti ustrezno financiranje in osebje, da bi ustrezno ravnale v skladu z novimi ukrepi, predvidenimi v sprejetih in prihodnjih predlogih; poudarja, da bi lahko zmanjšanje števila zaposlenih v agencijah Unije med drugim ogrozilo uresničevanje evropskega zelenega dogovora ali uspešno obvladovanje tveganj za javno zdravje ter oblikovanje evropske zdravstvene unije, podprte z evropskim zdravstvenim podatkovnim prostorom;
16. opozarja, da je treba letni proračun uskladiti z izvajanjem strategije za biotsko raznovrstnost do leta 2030, strategije „od vilic do vilic“, akcijskega načrta za krožno gospodarstvo, trajnostne strategije za kemikalije in akcijskega načrta za ničelno onesnaževanje v proračunu Unije za leto 2024; v zvezi s tem poziva k povečanju proračunske podpore za novi program LIFE in Sklad za pravični prehod ter vse druge programe, s katerimi se podpira in varuje ohranjanje narave;
17. poudarja, da je treba izboljšati vzdržnost in odpornost zdravstvenih sistemov, obenem pa zmanjšati razlike v enakem in pravičnem dostopu do zdravstvenega varstva in zdravil; poudarja, da bi bilo treba pri odhodkih, povezanih z zdravjem, upoštevati pristopa „eno zdravje“ in „zdravje v vseh politikah“; priznava pomen programov Unije pri zagotavljanju naložb in podpore za preprečevanje čezmejnih zdravstvenih kriz ter krepitev odpornosti zdravstvenih sistemov in infrastrukture; poudarja, da je treba nadaljevati boj Unije proti raku v skladu z načrtom za boj proti raku in zagotoviti ustrezno financiranje z močnim poudarkom na ukrepih, ki prinašajo oprijemljive rezultate za državljane; poziva k nadaljnjim ukrepom in financiranju, da se najde rešitev za odpornost proti antimikrobikom;
18. poziva, naj se poleg programa EU za zdravje v proračunu Unije za leto 2024 poveča tudi raven podpore za evropsko zdravstveno unijo; poudarja, da bi bilo treba dodeliti dovolj sredstev za povečanje naložb v raziskave in razvoj na področju zdravja, med drugim v izboljšanje pripravljenosti na pandemije in njihovo obvladovanje; ponovno izraža zaskrbljenost in obžalovanje, ker je bilo več kot 50 % proračuna programa EU za zdravje dodeljenih za odhodke iz poslovanja Evropskega organa za pripravljenost in odzivanje na izredne zdravstvene razmere (GD HERA), ki deluje v sklopu Komisije, in poudarja, kako pomembno je, da se za dejavnosti, predvidene v uredbi EU za zdravje, namenijo ustrezna sredstva; poudarja, kako pomemben je okrepljen sistem lastnih sredstev EU za financiranje ciljev Unije na področju zdravja, okolja in podnebja, ter

prispevanje k izterjavi dolgov v okviru instrumenta NextGenerationEU; v zvezi s tem pozdravlja dogovorjene določbe, ki med drugim zadevajo sistem EU za trgovanje z emisijami (EU ETS) in mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah (CBAM), ter poziva države članice, naj čim prej sprejmejo sveženj o novih virih lastnih sredstev, ki ga je Komisija predlagala 14. decembra 2021; poziva k tesnejši povezavi lastnih sredstev Unije z okoljskimi in podnebnimi politikami v prihodnjem drugem svežnju;

19. poudarja, da je treba razmisliti o nadaljnjih podpornih ukrepih za povečanje strateške neodvisnosti Unije in zmanjšanje njene odvisnosti od tretjih držav pri proizvodnji ključnih zdravil;
20. poudarja, da je proračun Unije v središču prehoda in ključni dejavnik bolj zelene, trajnostne, odpornejše, konkurenčne in bolj socialno vključujoče Unije, kjer bo zdravstveno varstvo pravično in univerzalno.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	29.8.2023
Izid končnega glasovanja	+: 57 -: 5 0: 6
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Maria Arena, Traian Băsescu, Sergio Berlato, Alexander Bernhuber, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Bas Eickhout, Cyrus Engerer, Agnès Evren, Helène Fritzon, Malte Gallée, Gianna Gancia, Teuvo Hakkarainen, Anja Hazekamp, Martin Hojsik, Jan Huitema, Karin Karlsbro, Joanna Kopcińska, Peter Liese, Javi López, César Luena, Marina Measure, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolores Montserrat, Ville Niinistö, Nikos Papandreu, Jutta Paulus, Stanislav Polčák, Jessica Polfjärd, Erik Poulsen, Frédérique Ries, Sándor Rónai, Maria Veronica Rossi, Silvia Sardone, Christine Schneider, Ivan Vilibor Sinčić, Maria Spiraki (Maria Spyraiki), Nils Torvalds, Edina Tóth, Achille Variati, Peter Vitanov (Petar Vitanov), Mick Wallace, Pernille Weiss, Michal Wiezik, Anna Zalewska
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Stefan Berger, Asger Christensen, Christophe Clergeau, Margarita de la Pisa Carrión, Nicolás González Casares, Max Orville, Massimiliano Salini, Christel Schaldemose, Susana Solís Pérez, Nicolae Ștefănuță, Sarah Wiener
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Pietro Bartolo, Maria da Graça Carvalho, Marie Dauchy, Daniel Freund, Marisa Matias, Kira Marie Peter-Hansen, Kathleen Van Brempt, Viola von Cramon-Taubadel, Lucia Vuolo

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

57	+
PPE	Traian Băsescu, Stefan Berger, Alexander Bernhuber, Maria da Graça Carvalho, Agnès Evren, Peter Liese, Dolors Montserrat, Stanislav Polčák, Jessica Polfjård, Massimiliano Salini, Christine Schneider, Maria Spiraki (Maria Spyraiki), Lucia Vuolo, Pernille Weiss
Renew	Pascal Canfin, Asger Christensen, Martin Hojsík, Jan Huitema, Karin Karlsbro, Max Orville, Erik Poulsen, Frédérique Ries, Susana Solis Pérez, Nils Torvalds, Michal Wiezik
S&D	Maria Arena, Pietro Bartolo, Delara Burkhardt, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Christophe Clergeau, Cyrus Engerer, Helène Fritzon, Nicolás González Casares, Javi López, César Luena, Nikos Papandreou, Sándor Rónai, Christel Schaldemose, Kathleen Van Brempt, Achille Variati, Peter Vítanov (Petar Vitanov)
The Left	Anja Hazekamp, Marisa Matias, Marina Measure, Silvia Modig, Mick Wallace
Verts/ALE	Bas Eickhout, Daniel Freund, Malte Gallée, Tilly Metz, Ville Niinistö, Jutta Paulus, Kira Marie Peter-Hansen, Nicolae Ștefănuță, Viola von Cramon-Taubadel, Sarah Wiener

5	-
ECR	Sergio Berlato, Teuvo Hakkarainen, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Marie Dauchy
NI	Ivan Vilibor Sinčić

6	0
ECR	Joanna Kopcińska, Anna Zalewska
ID	Gianna Gancia, Maria Veronica Rossi, Silvia Sardone
NI	Edina Tóth

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani